

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS DOM

Mål nr
6368-20

meddelad i Stockholm den 28 juni 2021

KLAGANDE

AA

Ombud: Biträdande jurist Kevin Theander
Advokatfirman De Basso
Hantverkargatan 42 B
112 21 Stockholm

MOTPART

Södertälje kommun
151 89 Södertälje

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Kammarrätten i Stockholms dom den 5 oktober 2020 i mål nr 5498-20

SAKEN

Tillstånd enligt lagen om tobak och liknande produkter

HÖGSTA FÖRVALTNINGSDOMSTOLENS AVGÖRANDE

Högsta förvaltningsdomstolen avslår överklagandet.

BAKGRUND

1. För att få bedriva detaljhandel med tobaksvaror krävs tillstånd av den kommun där försäljningsstället är beläget. Endast den som med hänsyn till sina personliga

Dok.Id 245163

Postadress
Box 2293
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls torg 13

Telefon
08-561 676 00
E-post:
hogstaforvaltningsdomstolen@dom.se
www.hogstaforvaltningsdomstolen.se

Telefax

Expeditionstid
måndag–fredag
09:00–12:00
13:00–16:00

DOM

Mål nr
6368-20

och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt visar sig vara lämplig att utöva verksamheten får beviljas ett sådant tillstånd.

2. AA ansökte hos kommunen om tillstånd att bedriva detaljhandel med tobaksvaror i sin livsmedelsbutik.
3. Polismyndigheten avstyrkte ansökan eftersom både AA och hennes make BB har dömts för brott.
4. Av kommunens utredning framgår att makarna dömdes för att i november 2016 ha begått brott mot lagen om handel med vissa receptfria läkemedel. BB dömdes även för tobaksrelaterad brottslighet som begicks vid samma tidpunkt. Därutöver har BB dömts för häleri av tobaksvaror som ägde rum i oktober 2018. Samtliga brott har haft koppling till butiken.
5. Kommunen avslog i april 2020 ansökan med motiveringen att AA och hennes make inte uppfyller kravet på lämplighet. Till grund för kommunens beslut låg ett tjänsteutlåtande där följande angavs. Butiken drivs gemensamt av AA, som är den registrerade näringsidkaren, och hennes make BB. Båda är att betrakta som företagsledare och de delar på det beskattningsbara överskottet av verksamheten. Maken är en person med betydande inflytande i verksamheten. Han är dömd för tobaksrelaterad brottslighet och är inte lämplig att bedriva detaljhandel med tobak. AA har därför inte gjort sannolikt att hon uppfyller kravet på lämplighet.
6. AA överklagade beslutet till Förvaltningsrätten i Stockholm som avslog överklagandet med följande motivering. Det faktum att det är en fysisk person som ansökt om tillstånd utgör inte hinder mot att beakta andra intressenter bakom rörelsen om dessa har ett betydande inflytande. BB har ett betydande inflytande i verksamheten och därför ska även hans lämplighet bedömas. Eftersom det förflutit mer än tre år sedan brottsligheten 2016 ska denna inte läggas till grund för prövningen. BB har emellertid dömts för verksamhetsrelaterad brottslighet

DOM

Mål nr
6368-20

som inträffat 2018. Förvaltningsrätten anser därför att det inte är visat att kravet på lämplighet är uppfyllt.

7. AA överklagade till Kammarrätten i Stockholm som avslag överklagandet.

YRKANDEN M.M.

8. AA yrkar att Högsta förvaltningsdomstolen, med ändring av kammarrättens dom, upphäver kommunens beslut och beviljar henne tillstånd att bedriva detaljhandel med tobaksvaror. Hon anför följande.
9. Det saknas stöd i lag och förarbeten för att beakta andra än sökanden när det är fråga om en enskild firma. Hennes ansökan kan därför inte avslås med hänvisning till makens eventuella brister i lämplighet. BB utför endast sedvanligt arbete som anställd i butiken. Verksamheten bedrivs inte gemensamt av makarna och BB har inte ett betydande inflytande i rörelsen.
10. *Södertälje kommun* anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Polismyndigheten har vid två tillsynsbesök i butiken under hösten 2020 funnit att BB varit den som ansvarat på plats. Oavsett i vilken företagsform en verksamhet bedrivs ska varje ansökan handläggas på likartat sätt. Alla personer som har betydande inflytande i verksamhetens bedrivande ska tas med i bedömningen och deras lämplighet ska granskas. En makes lämplighet ska granskas om verksamheten bedrivs gemensamt, som i det aktuella fallet. Makarna är olämpliga som tillståndshavare för försäljning av tobak och liknande produkter.

SKÄLEN FÖR AVGÖRANDET**Frågan i målet**

11. Frågan i målet är om det vid bedömningen av en enskild näringsidkares lämplighet att bedriva handel med tobaksvaror ska tas hänsyn till omständigheter som hänför sig till en annan person.

Rättslig reglering m.m.

12. Av 5 kap. 1 och 2 §§ lagen (2018:2088) om tobak och liknande produkter framgår att tillstånd att bedriva handel med tobaksvaror endast får meddelas den som visar att han eller hon med hänsyn till sina personliga och ekonomiska förhållanden och omständigheterna i övrigt är lämplig att utöva verksamheten.

Högsta förvaltningsdomstolens bedömning

13. Av förarbetena till bestämmelserna om tillstånd att bedriva tobakshandel framgår att lämplighetsprövningen i allt väsentligt bör kunna ske på samma sätt som vid en ansökan om serveringstillstånd. Prövningen ska avse sökandens personliga och ekonomiska förhållanden i vid mening. Hit hör t.ex. ekonomisk skötsamhet, eventuell förekomst av tidigare brottslighet och ekonomiska förhållanden i övrigt. Särskilt graverande anses brott som har anknytning till rörelsen, ekonomisk brottslighet och tobaksrelaterad brottslighet. Innan tillstånd kan komma ifråga för någon som är brottsligt belastad måste sökanden visa att denne under viss tid levt laglydigt och varit ekonomiskt skötsam (prop. 2017/18:156 s. 63 och 191).
14. AA har ansökt om tillstånd att få driva handel med tobaksvaror. Hon har dömts för sådan brottslighet som utgör grund för att ifrågasätta hennes lämplighet att driva handel med tobaksvaror. Brottet ägde rum i november 2016 och med hänsyn till brottets art och svårighetsgrad samt den tid som förflutit vid tidpunkten för

DOM

Mål nr
6368-20

kommunens beslut, finner Högsta förvaltningsdomstolen att den aktuella brottsligheten i sig inte är avgörande för frågan om tillstånd ska beviljas.

15. Av utredningen framgår att både AA och BB är verksamma i rörelsen. BB är dömd för upprepade fall av verksamhetsrelaterad brottslighet, vilket AA varit medveten om. Det senaste brottet ägde rum i oktober 2018 och avser häleri av tobaksvaror, som förvarades i affären. De brott BB gjort sig skyldig till har anknytning till verksamheten och är därmed av sådan karaktär att de ska anses särskilt graverande vid lämplighetsprövningen.
16. Genom att låta BB vara verksam i rörelsen står det klart att AA inte uppfyller de krav på lämplighet som ställs på den som ska sälja tobak. Överklagandet ska därför avslås.

_____

_____

_____

I avgörandet har deltagit justitieråden Helena Jäderblom, Erik Nymansson, Thomas Bull, Mahmut Baran och Leif Gäverth.

Föredragande har varit justitiesekreteraren Lina Hjorth.